

Goed opleiden van coassistenten in de Jeugdgezondheidszorg; een oplossing voor de tekorten in de JGZ?

Notitie
maart 2023

*NCJ, GGD Groningen, GGD Fryslân, JGZ
Zuid-Holland West, CJG Den Haag, UMCG,
UMC, LUMC, Amsterdam UMC en AJN*

JGZ-organisaties staan op dit moment voor grote uitdagingen, onder andere vanwege krapte op de arbeidsmarkt. Met name het tekort aan jeugdartsen staat hoog op de agenda. Hiervoor zal voor de korte maar zeker ook voor de langere termijn een oplossing moeten worden gevonden. In deze notitie geven wij daartoe een eerste aanzet.

Met behulp van deze notitie willen wij JGZ-organisaties oproepen om meer coschap plekken te creëren. Het lopen van een coschap 'Sociale Geneeskunde' is veelal de enige kans om met de JGZ in aanraking te komen en zo aankomend artsen enthousiast te maken voor een loopbaan in de JGZ. Deze kans moet met beide handen worden aangegrepen. Tevens willen we de JGZ-organisaties ondersteunen met het juiste gereedschap (een toolbox) voor een kwalitatief goed en toekomstbestendig coschap binnen de JGZ. Deze notitie is geschreven door een werkgroep (zie aan het einde van de notitie) namens de beroepsorganisaties AJN/KAMG, en het IOSG (Interuniversitair Overleg Sociale Geneeskunde) namens de faculteiten geneeskunde.

Kansen

Er liggen enorme kansen voor JGZ-organisaties om het mooie werkveld te laten zien door goede coschappen te faciliteren. Het gaat dan zowel om reguliere coschappen, keuzecoschappen en semi-arts stages. Deze stages zijn een mogelijkheid om toekomstige collega's te werven voor het vakgebied. Studenten willen meer blootstelling aan Sociale Geneeskunde. In een onderzoek¹ van De Geneeskundestudent, geven studenten aan dat ze niet voldoende weten over de publieke gezondheidszorg en dat de keuze voor het beroep onvoldoende aantrekkelijk wordt gemaakt in de opleiding. Het nieuwe Raamplan² 2020 waarin de eindtermen voor de opleiding geneeskunde staan, eist dat faculteiten meer aandacht besteden aan (collectieve) preventie, de extramurale vakken en aan de mogelijkheid van een loopbaan buiten het ziekenhuis. Dit is een uitgelezen kans voor de JGZ!

Faculteiten zullen inspelen op deze kansen in het belang van het extramurale veld en zullen meer voorlichting aan (aankomende) studenten geven. Het Capaciteitsorgaan geeft in het rapport 'Capaciteitsplan 2021-2024 – artsen infectieziektebestrijding & jeugdartsen'³ dan ook aan dat het tekort aan jeugdartsen aangepakt moet worden door te zorgen voor meer bekendheid van en met het vak.

Bekend is dat rond de vijftig procent van de artsen na hun opleiding buiten het ziekenhuis komt te werken. Er zijn voldoende mogelijkheden voor aankomende artsen om in te stromen in de opleiding tot jeugdarts, ook daar liggen kansen voor aankomende artsen met interesse in de JGZ. Studenten die een aantrekkelijk coschap in de JGZ gelopen hebben, zullen eerder het vak en de opleiding tot jeugdarts overwegen.

Nu is het moment

Nu is het moment om meer coschap plekken in de JGZ te realiseren. Om JGZ-organisaties te ondersteunen, is er een toolbox ontwikkeld om kwalitatief goede coschappen vorm te geven. Stages waarin de studenten actief bezig zijn, kennis maken met zowel individuele preventie als collectieve preventie, waarin zij zich een onderdeel voelen van het team en echt kennismaken met ons vak. Hierdoor zal de JGZ meer zichtbaar zijn voor aankomende artsen.

Uit literatuur is bekend dat als studenten een coschap in een bepaald vak lopen, er ook meer kans is dat ze het vakgebied overwegen voor hun toekomstige carrière.

1 [Onderzoeksrapport Beroepskeuze. De Geneeskundestudent. September 2021](#)

2 [Raamplan 2020 Geneeskunde opleiding \(NFU\)](#)

3 [Capaciteitsplan 2021-2024, artsen infectieziektebestrijding & jeugdartsen, in een tussentijds advies](#)

De ervaring van twee coassistenten is te lezen in de volgende citaten:

“Ik heb veel geleerd over de ontwikkeling van het gezonde kind en denk dat dit een waardevolle toevoeging is aan mijn kennis, onafhankelijk van het specialisme waar ik later in ga werken. Ik ben erg enthousiast over de Jeugdgezondheidszorg en overweeg zeker om hier na mijn afstuderen als basisarts te gaan werken.” ~ citaat van student juni 2022

“Al met al heb ik dus een hoop gezien en geleerd tijdens dit coschap. Naast dat ik heel veel verschillende onderdelen van de Jeugdgezondheidszorg heb meegekeken, heb ik ook zelf veel kunnen doen. Dankzij dit coschap heb ik een veel beter beeld van alle werkzaamheden van de JGZ”. ~ citaat van een student najaar 2022

De Toolbox

De [toolbox](#) is een verzameling van “best practices” uit het land, tips en suggesties om een actief coschap in te richten. De toolbox is een hulpmiddel om JGZ-organisaties te ondersteunen en richting te geven bij het vormgeven van de stage zodat niet elke organisatie opnieuw het wiel hoeft uit te vinden. De toolbox is een product van het [NCJ-innovatieatelier](#)⁴.

De faculteiten

De faculteiten zullen zorgen voor adequate voorbereiding van coassistenten, zodat zij kennis hebben van de organisatie van zorg en taken in de JGZ. En dat zij beschikken over Sociaal Geneeskundige vaardigheden. De faculteiten zorgen ook voor financiering van de coschappen, toegang tot wetenschappelijke literatuur en didactische scholing voor docenten. Tevens laten zij enthousiaste artsen uit het veld (betaald en geaccrediteerd) onderwijs geven op de faculteit.

Conclusie

Meer plaatsen zijn nodig om coassistenten op te leiden in de JGZ. Gezamenlijk kunnen wij meer en kwalitatief goede coschappen in de JGZ creëren. Dit komt tegemoet aan het Raamplan 2020, de krappe arbeidsmarkt in de JGZ en de behoefte van de studenten aan meer blootstelling aan de Sociale Geneeskunde. Als zij een goed coschap ervaren, dan is de kans groter dat zij dit vak en de opleiding tot jeugdarts overwegen voor hun toekomst. Met de [toolbox](#) hebben JGZ-organisaties een hulpmiddel om meer en betere coschappen in de JGZ te realiseren. Zullen wij met elkaar deze uitdaging aangaan voor de toekomst van de JGZ?

Geschreven door: Ellen van der Linden (Stichting Jeugdgezondheidszorg Zuid-Holland West) en Janneke Muyselaar-Jellema, coördinator Coschap Sociale Geneeskunde (LUMC/ CJG Den Haag) mede namens de volgende werkgroepleden: Bianca van Vreeswijk, Marc Soethout, Pieter Paul Dirksen, Anneke Witt, Minke Vellinga en Ellen-Joan Wessels.

⁴ [Verslag Innovatieatelier 22 juni 2022 kansen voor Co's](#)